

נודה וההיכל

יו"ל ע"י בית המדרש הגדול "היכל אברהם צבי" נודה אחיעזר

בנשיאות מרן הגה"צ רבי משה יעקב ווייס שליט"א גאב"ד נודה אחיעזר

רח' נחשוני 3 נודה אחיעזר בני ברק

עש"ק פרשת קרח ט"ו באייר תשס"ט, גליון מס' 8

זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"ג	ב"ב
9:03	8:33	7:27	ירושלים
9:05	8:30	6:49	

נושא הלכתי בפרשת השבוע

מתוך שיעוריו של הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א
ראש ישיבת קוידינוב וראש בית ההוראה "נודה אחיעזר"

הדברים נכתבו להגדיל תורה ולהאדירה, ולא להלכה למעשה

בכור שהגדיל מי קודם בפדיונו, האב או הבן

[במדבר יח, טו] אִךְ פְּדֵה תִפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם וגו'.

שאלה: בעל תשובה שלא פדה את בנו בכורו שכבר היה לאיש, וכעת נודע לאב ולבנו חיוב הפדיה. כיצד ינהגו במצות הפדיון, האם יפדהו האב, כפי החיוב שהטילה עליו התורה משעה שנוולד הבכור, או יפדה הבן את עצמו, כיון שכעת גם הוא מחוייב במצוה זו.

וכו'. – הרי שחיוב האב לפדות את הבן נלמד מהפסוק בפרשת תשא, [וכן פטור האם מלפדות עצמה ובנה למדים מדיוק בניקוד פסוק זה]. ואילו חיוב הבן לפדות את עצמו נלמד מהפסוק בפרשת קרח.

ובירושלמי קידושין (א, ז): לפדותו דכתיב (שמות יג, יג) וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה, ... מניין שאם לא עשה לו אביו שהוא חייב לעשות לעצמו, ת"ל אדם תפדה. – לירושלמי חיוב האב והבן נלמדים מהפסוק בפרשת בא.

הדעות על מי מוטל הפדיון כשהגדיל הבן

נחלקו הראשונים, לאחר שהגדיל הבן, האם נותר הפדיון מצות האב, אלא שאם אין האב רוצה או אינו יכול לפדותו, מוטל החיוב אף על הבן. או שכיון שהגיע הבן לגדלות הרי הוא מצווה בפדיון עצמו, ואין האב מצווה כלל לפדותו. או שאף על האב מוטלת עדיין המצוה, אלא שיש דין קדימה לבן. הרשב"א בשו"ת (ב, שכא) ותלמידו הרב בעל ספר החינוך בפרשת השבוע (מצוה שצב), דעתם שמצות הפדיון לא פוקעת מהאב לעולם, אלא שאם לא קיים האב מצוותו, והגדיל הבן חייב לפדות עצמו. ואילו בדעת הריב"ש (קלא) כתבו, שכשיגדל הבן רק הבן יכול לפדות עצמו, ואין האב

חיובי האב והבן במצות הפדיון

מצות פדיון הבן מוטלת תחילה על האב, מעת מלאו לבן שלשים יום. ומשהגדיל הבן מחוייב הבן בפדיון עצמו. כמו שאמרו בבבביתא המובאת בגמ' קדושין (כט, א): לפדותו מנלן, דכתיב (שמות לה, כ) פֶּלֶל בְּכוֹר בְּנִיךָ תִּפְדֶּה¹, והיכא דלא פרקיה אבוה, מיחייב איהו למפרקיה, דכתיב פְּדֵה תִּפְדֶּה, (ובתורה אור צוין לפסוק שבפרשתנו), ואיהי [אמו] מנלן דלא מיפקדה [לפדות את בנה], דכתיב תִּפְדֶּה תִּפְדֶּה², כל שמצווה לפדות את עצמו, מצווה לפדות את אחרים, וכל שאינו מצווה לפדות את עצמו, אינו מצווה לפדות אחרים

1. החינוך כלל את מצות הפדיון בפרשת קרח (מצוה שצב) בפסוק שלפנינו, אם כי מצות הפדיון נכתבה כבר בפרשת בא (יג, יג) וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה, ושם סידר החינוך רק את מצות קידוש הבכורות ופדיון ועריפת פטר חמור, מלבד זאת נזכרת המצוה גם בפרשת כי תשא כמובא בפנים מהגמ'. ועיין במילואים ל'פדיון הבן כהלכתו' סי' א, ובעוד אחרונים שהאריכו מדוע הגמ' דורשת מהפסוק דפ' תשא, והירושלמי את הפסוק דפרשת בא, ומוני המצוות הביאו את הפסוק דפרשת קרח. – ההסבר הפשוט הוא, שמכיון שרק בפסוקי פר' בא ותשא מוזכר שפדיון הבכור מוטל על האב [ב'ניך'], העדיפה הגמ' ללמוד מהפסוק שנשנה לאחר מתן תורה, והירושלמי לא חש לזה. ואילו מוני המצוות העדיפו לבארה במקום שמבואר בו סכום דמי הפדיון זמנו וחיוב נתינתו לכהן, אף שלא הוזכר שם שהפודה הוא האב. – וראה עוד מה שהארכתי בנספח הראשון למאמרי 'שבשאת' כיון דעל - על, שנדפס בקובץ נור התורה (יד) אדר תשס"ז.

2. בנספח השני למאמרי 'שבשאת' כיון דעל - על, הנ"ל, הארכתי בצורות הניקוד השונות של ה'תפדה תפדה' שבסוגי' וכדלהלן בדברינו. כאן ניקדתי בכל הסוגי' כנהוג לפרש בזמנינו.

דעת הריב"ש שהחיוב עובר אל הבן

וכן דייקו האחרונים כן גם ממה שכתב הריב"ש (קלא): שאלת, לתקן לך מטבע ברכה לבכור הפודה את עצמו, גם לאב הפודה את בנו הבכור, כי מצאת להרמב"ם ז"ל, הפודה את בנו מברך 'על פדיון הבן', והפודה את עצמו מברך 'לפדות את הבכור'... – והשיב הריב"ש: ...שבפודה עצמו אמרו, על פדיון הבכור, שאין לומר הבן, שאינו פודה בנו. ולדעת הר"ם ז"ל בנוסח הברכה, שבאב הפודה אומר בעל, ובפודה עצמו אומר בלמ"ד, אפשר לתת טעם, לפי שבאב אפשר להעשות מצוה זו על יד הבן כשיגדל, וכשיגדל, אז אי אפשר לעשותה אלא על ידי עצמו. וגם, שאם היה לו לפדות עצמו ובנו, קי"ל (קדושין כט, א) שהוא קודם לבנו, דאלמא, עיקר המצוה בעצמו, אלא שבקטנותו אי אפשר, עכ"ל.

דעת הפרנס שהחיוב עובר אל הבן

עוד הביאו האחרונים⁴ שגם רבי משה מרוטנבורג בעל הפרנס (סי' רצג), [שכידוע כולו מתורת המהר"ם] דעתו שכשהגדיל הבן עובר החיוב אליו. וז"ל: ואם לא פדאו ביום ל"א מחויב לפדותו עד שיהי' בן י"ג שנה, ואם (עני) [עבר] האב ולא פדאו עד י"ג שנה, הוא פודה את עצמו.

אולם לדעתי יש לפקפק בקביעה זו, שהרי רק לפי תיקון המגיה (עני) [עבר], משמע כן, וברור שהגהה זו מוטעת ומיותרת, שכוונת הפרנס הפוכה, דרק אם עני האב [שאין באפשרותו לפדות], אז פודה הבן את עצמו. משמע שאם יש לו לאב עדיין החיוב מוטל על האב ואין הבן יכול לפדות עצמו. ודלא כדעת הרשב"א בתשובה הנ"ל שכתב: ומיהו, אם רצה הבן לפדות את עצמו, בין יש נכסים לאב, בין שאין לו, פדוי.

פדיון ע"י האב הוא העיקרי וע"י הבן הוא השלמה

לאור גירסת הגמ' הנ"ל, שחיוב הבן בפדיון עצמו לא נלמד מהפסוק שנלמד חיוב האב בפדיון, אלא מפסוק האחר דכתיב פְּדֵה תִּפְדֶּה שבפרשת קרח, מסיק הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בספרו ציונים לתורה (כלל לו, מבב ד"ה ובגוף סברת הרוקח), דעל כרחק חיוב הבן הוא רק השלמת חיוב הפדיון שנאמר בעצם וראשונה על האב, ועל כן כשיש עליו עתה חיוב פדיון בנו שהוא חיוב עצמי וחיוב פדיון עצמו שהוא רק חיוב השלמה, על כן חיוב עצמי קודם לחיוב השלמה, וכמו לעניין תפלה, דקיימ"ל דאם לא התפלל שחרית מתפלל מנחה שתיים, וצריך להקדים תפילת המנחה, שהוא החיוב העצמי, קודם לתפלת שחרית שהוא רק חיוב השלמה. ולכן קאמר רבי יהודה (בקידושין שם) דפדיון בנו

פודהו. וכתבו אחרונים שכן משמע גם מהרמב"ם והפרנס, וראה לקמן.

הסוברים שהחיוב נשאר על האב

הרשב"א הנ"ל, כתב דבריו בתשובה לנידון שאלתנו לעיל, בענין בכור שלא פדאו אביו, והגדיל, ובא עכשו הבן לפדות את עצמו, ולא מניחו אביו, שאומר שהוא יפדנו, שזו מצוה האב על הבן. והבן טוען, שכיון שגדל, פקע זכות האב מיניה, ועליו לפדות את עצמו. והשיב, שלא פקע זכות האב לעולם, ואם בא לפדות פודה אף לאחר שהגדיל הבן, שמצות הבן על האב. אלא שאם לא רצה האב לפדות, או שמת האב, הבן חייב לפדות את עצמו.

ומסיף הרשב"א: הגע עצמך, אימת פקע זכות האב, ואימת פקע שעבוד הפדיון מנכסיו וחל על הבן. וכי נתנה התורה זמן לחיובו של אב. - ומיהו, אם רצה הבן לפדות את עצמו, בין יש נכסים לאב, בין שאין לו, פדוי, מדכתיב תפדה. וכל הקודם בפדיונו, זכה, ומברך על פדיונו, שהמצוה מוטלת על שניהם.

ומסקנתו: מיהו, מסתברא שהאב קודם, שמצות הבן על האב. ואם לא רצה האב לפדות אחר שהגדיל הבן ויש לו נכסים, אין כופין את האב אלא את הבן.

גם החינוך (מצוה שצב) כותב: ומצוה זו מוטלת על האב, עבר האב ולא רצה לפדותו מצוה על הבן לפדות עצמו משיגדיל... ועובר על זה ולא פדה בנו... אם מת קודם שיפדנו ביטל עשה זה, אוי לו שנשא עונו על נפשו... ולפי הדומה שהאב חייב לעולם לפדות בנו, ואפילו אחר שהגדיל הבן המצוה מוטלת על האב, וכמו שאמר הכתוב (שמות י"ג, י"ג) וכל בכור אדם בבניך תפדה, הרי שהטיל המצוה על האב, וכן נראה בקדושין³. – דעתם מסברה שחיוב הפדיון נשאר על האב, ואם אינו רוצה לפדות, יכול הבן לפדות את עצמו, [ולרשב"א יכול הבן לפדות אף אם האב רוצה, אלא שלאב דין קדימה. וכופין את הבן ולא את האב]. ואם לא יפדה הבן את עצמו, ביטל האב את העשה.

דעת הרמב"ם שהחיוב עובר אל הבן

כאמור, דייקו האחרונים מלשון הרמב"ם (פי"א מביכורים ה"ב): עבר האב ולא פדהו כשיגדיל יפדה את עצמו, שדעתו שהחיוב הוטל כעת על הבן וירד מן האב. - אבל בעינים למשפט קידושין דייק בלשון הרמב"ם, שכאן כתב רק יפדה עצמו, ואילו לקמן בה"ב, גבי מת האב כתב, חייב הבן לפדות עצמו כשיגדל, משמע שהחיוב הוא עליו. ואילו כאן משמע שרק הוטל עליו שיהיה פדוי.

3. וביאר כוונתו במנחת חינוך דכיון דנמנה בין מצוות הבן על האב, א"כ כשם שלהשיאו הוא בגדלות, אף פדיונו בגדלות הבן, וכן מהא דלדעת רבי יהודה הוא לבנו לפדות בנו קודם, הרי שאף שהבן גדול חל פדיונו על האב.

4. ראה בס' פדיון הבן כהלכתו פ"א הע' 17 ואוצר פה"ב פ"ח הע' ג.

קדימה בעשיית המצוה. ובמנחת חינוך (אות א) דעתו דעל האב המצוה יותר, ואסור לבן לחטוף המצוה כי האב הוא העיקר, וציין לרשב"א הנ"ל.

כפיית האב לפדות בנו הקטן

בהערות למנחת חינוך שם, צויין לחכם צבי (קה) שפשיטא ליה שכופין את האב שאינו רוצה לפדות בנו הקטן, ודוקא כשהגדיל הבן ויש לו נכסים לבן, ואנו יכולים לכופו, אזי אין כופין את האב, כמו שכתב הרשב"א דמוכח מהירושלמי. ודלא כחוט השני (צב) שכתב: דכיון דגמרין מדכ' תפדה תפדה, דהיכא דלא פרקיה האב חייב לפדות את עצמו, הוי כאלו נתנה לו התורה ברירה שיכול לסלק מצות פדה"ב מעליו ולהניחו לבן עצמו, והוא דומה ללאו הניתק לעשה שאין לוקין עליו עכ"ל.

גם הגאון מהר"ש קלוגר בספרו טוב טעם ודעת (קמא רכ) השיג על החוט השני, דאין דבריו נראין, די"ל דהתורה אמרה דהחייב על שניהם, או שהאב יפדנו או שהבן יפדה את עצמו, ומ"מ אם לא פדאו האב אף שפדה הבן, מ"מ ביטל האב מצות עשה. ובוודאי כופין את האב, ובחולין (קלב, ב) מבואר בברייתא דכופין על עשה דציצית, והרי ציצית חובת טלית, ואי בעי אינו לובש, מ"מ אם לובש בת ד' ואינו עושה ציצית כופין. א"כ וכי גרע ממצוות מילה ופדיון, דהחייב הוי חיוב, רק אם הבן פודה נתקיים המצוה, מ"מ כל שלא פדה הבן כופין את האב. – ולא הזכיר דברי שו"ת הרשב"א הנ"ל, שמסיק שבהגדיל הבן ויש לו נכסים כופין את הבן ולא את האב.

מקור נוסף לחיוב הבן בפדיון עצמו

ונראה בזה, שאכן שאלות אלו תלויות בחקירה הנ"ל, אם מצות הפדיון המוטלת על הבן, היא זו המוטלת על האב או מצוה חדשה היא. ונראה לפשוט חקירה זו על פי מה שהקשה מהר"ט אלגזי (פ"ח דבכורות, עז), מדוע ילפינן בגמ' מדרשה דתפדה תיפדה, והרי במכילתא פרשת בא פס' י"ח אמרינן מנין שאם לא פדאו אביו יפדה את עצמו, ת"ל (שמות יג, טו) וכל בכור בני אפדה, ר"י הגלילי אומר הואיל ואמרה תורה פדה את בנך ולמד את בנך תורה, אם למדת על תלמוד תורה שאם לא למדו אביו למד לעצמו, כך אם לא פדאו אביו פודה את עצמו. ואמאי הוצרך הש"ס ללמוד זה מקרא דתיפדה.

פדיון בכור יתום קטן ע"י בית דין

ובמהר"ם שיק על תרי"ג מצוות כתב לתרץ על פי דברי החת"ס בשו"ת (יר"ד, רצה), שכתב שמחלוקת הש"ך (יר"ד שה, יב ובנקודות הכסף שם) והדברי חמודות (בכורות פ"ח, יז) אם הבית דין יכולים לפדות בכור יתום כשהוא קטן, שלדעת

קודמו, שזה מצוותו על אביו, דהיינו שעיקר החיוב הוא על אביו, וא"כ כשפודה עצמו הוא רק משום השלמה. וזה מצוות בנו עליו בראש וראשונה, וכשפודה את בנו הוא חיוב עצמי שקודם.

הבבלי והירושלמי חלוקים בגדר חיוב הבן

בעקבותיו האריך כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל בליקוטי שיחות כך י"א לפרשת בא (ונשנה בחידושים וביאורים לש"ס ח"א ס' י"ז) במה שהירושלמי למד הן את חיוב האב בפדיון בנו והן חיוב הבן בפדיון עצמו מפסוק אחד [בפרשת בא], ואילו הבבלי למד משיני פסוקים, חיוב האב מפרשת כי תשא, וחיוב הבן מפרשת קרח. ששורש מחלוקתם הוא, דלהירושלמי חיוב הבן והאב אחד הוא, ומסתברא שהוטל על הבן, וממנה נסבב חיוב האב. משא"כ הבבלי סובר שהם שני חיובים שונים, וחיובו של הבן אין לו קשר לחיוב האב, אלא שהוא לימוד נוסף במקום אחר, שאם אין האב פודה הטיילה התורה חיוב זה על הבן.

הלימוד בבבלי מפדה תפדה שיבוש הדפוס

אך כבר הארכתי במאמרי 'שבשתא כיון דעל - על', (נדפס בקובץ נזר התורה (יד) אדר תשס"ז), שאין שום מקור לגירסת הדפוסים, והיכא דלא פרקיה... דכתיב פדה תפדה, כלומר הפסוק שבפ' קרח. והגירסא היחידה בכל כתבי היד והראשונים היא, והיכא דלא פרקיה אבוה, מיחייב איהו למפרקיה, דכתיב תפדה תפדה, [וברי"ף וילקוט שמעוני מעין זה, כגירסת ספרי ספרד: תפדה קרי ביה⁵ תפדה]. דהיינו שגם הדרש לחיוב הבן עצמו נלמד מהפסוק הנ"ל בפרשת תשא, מההכפלה שלו 'תפדה תפדה'. והוכחתי שגירסת הדפוס המוטעית נובעת מטעות ה'בחור הזעציר' של דפוס ויניצאה ר"פ, שהדפיס 'דכתיבת פדה תפדה', כי נדבקה בטעות הת' של 'תפדה' ל'דכתיב' שלפניה, וכתוצאה משיבוש קל זה טעו המדפיסים הבאים ו'תיקנו' 'דכתיב' והשמיטו ה'ת' שחשבו שהיא מיותרת, ולא הרגישו ששייכת לתיבה שלאחריה, וכך נוצר הציטוט מפרשת קרח. – אם כן אין יסוד להכריח כדברי הגאונים הנ"ל, שמצות הבן היא רק השלמה למצות האב, ושהאב קודם לבנו בפדיון.

האב והבן הגדול מי קודם

למעשה הכריעו רוב האחרונים שאף לאחר שהגדיל הבן עדיין המצוה על שתיהם, אלא שנסתפקו למי מהם יש דין

5. וביארו הר"ן ונימוקי יוסף: דלשון תפדה משמע תפדה אחרים או תפדה עצמו.
6. והרי צילום דפוס ויניצאה:

דכתיב כל בכור בנך תפדה והיכא דלא פרקיה אבוה מיחייב איהו למפרקיה דכתיבת פדה תפדה ואדי מנלן דלא מיפקדא דכתיב תפדה תפדה כל שמצוה לפדות את עצמו מצוה לפדות את אחרים וכל שאינו מצוה לפדות את עצמו אינו מצוה לפדות אחרים ואדי מנלן דלא מיחייב למפרק נפשה דכתיבת פדה

בקדושין סבירא ליה שהיא מצוה לעצמה המתחלת מכשיגדיל. ועל כן אין האב יכול לומר אפדה בוודאי או על ידי או על ידי בני כבדרשת המכילתא, וצריך לדרוש מתפדה תפדה, שיש מצוה נוספת בפדיון הבכור מלבד מצות האב, והוא מצות פדיון הבכור שלא פדאו אביו, על ידי עצמו, שאינה תשלום מצות האב לפדות את בנו.

הש"ך והדברי המודות הלוקים במהות פדיון עצמו

היוצא מדברינו, דלשיטת הש"ך דיכולים לפדות בכור יתום על ידי בית דין ושליח, פדיון זה על ידי אחרים נחשב כאילו פדאו האב עצמו, וכל זימנא שעתיה ואפילו לפני שהגדיל הבן, ובעצם מקור פדיון זה הוא מדרשת המכילתא. ולדעת הדברי חמודות והט"ז, שאין יכולים הבית דין לפדות בכור יתום, הרי אף כשפודה הבן את עצמו אין האב מקיים כלום. והוא כדרשת הבבלי תפדה תפדה, למצוה מיוחדת על הבן לאחר שיגדיל, ועד שלא הגדיל הבן אין הבן או בית דין או שלוחו יכולין לפדותו, דעדיין לא מטי זימניה.

מסקנת הדברים

ולפי זה לכאורה, בנידון שאלתנו: אם לא נפדה הבן עד עתה מחמת פשיעת האב וזלזולו במצוה, לכאורה יכול הבן לומר לאביו, שמאחר ואתה פשעת במצוותך, ולא קיימת אותה עד עתה. וכעת נתחייבתי אני במצוה, רצוני לקיים בעצמי המצוה. - אבל אם נאנס האב מחמת חסרון דמים, או מחמת חסרון ידיעה, שרק כעת חזר בתשובה ונודעה לו מצוותו, דכתינוק שנשבה הוא. אם כן כעת שהגדיל הבן ועדיין לא פדה אותו אביו, ומוטלת המצוה על שניהם בשוה. לדעת הש"ך שכשפודה עצמו מקיים את אותה המצוה שנצטוו בה האב, עדיף שיפדה הוא את עצמו בשליחות מפורשת של האב, דאז בכל מקרה מתקיימת מצוות האב. ואילו לדעת המעדני מלך והט"ז שפדיון על ידי הבן עצמו נחשב כמצוה חדשה מלימוד, ואין האב מקיים כלל מצוותו, עדיף שיפדה האב שנצטווה בפירוש, ולא הבן שנתרבה לנו רק מכח דרשה דתפדה תפדה, שהוא מצווה רק במקום שלא פודה האב, אבל אם האב פודה לבדו בטל ריבוי וחיובו של הבן. על כן עדיף פדיון האב על פדיון הבן, ודו"ק.

הדברי חמודות אין יכולים, והוכיח כן ממהר"ל (מנהגים הל' פדיון הבן ה) שציוה רבי נתן מאיגרא לקשור לבכור היתום טס של כסף 'בן כהן' שידע שלא נפדה, והסכים עמו הט"ז. והש"ך האריך שיפדוהו בית דין. וביאר החת"ס שכוונת הדברי חמודות שלדעתו לא יועיל פדיון בית הדין, כיון שמצות האב ומצות הבן שתי מצוות הן, שנלמדים משני לימודים, תפדה תפדה, תפדה קאי על האב, וזמנו מיום שלשים ואילך, ותפדה קאי על הבן וזמנו כשיגדל. ואין זה בא להשלים חסרונו של פדיון האב, אלא מצות עשה בפני עצמה היא, כמו במילה דאיכא ג' מצוות עשה, על האב ביום ח', על הבית דין וכל ישראל בכל זמן, ועל הבן לכשיגדיל, כמבואר בגמ' קידושין (כט, א). וכשם שאם פדאו האב קודם ל' אינו פדוי, כך אם נפדה הבן בעצמו או ע"י בית דין קודם זמן גדלותו אינו פדוי. ועי"ש בחת"ס מה שהאריך בזה, וכן בתשובות שאחרי זו (רצו, רצז).

ביאור הלימוד מבכור בני אפדה לפדיית הבן עצמו

והנה במהר"ט אלגזי שם, ביאר דרשת תנא קמא דמכילתא, שקשה איך דורש מן הפסוק בכור בני אפדה, ללמדנו שאם לא פדה האב יפדה הבן את עצמו, הרי פשיטה דקרא הוא אינו ציווי אלא סיפור דברים, והיה כי ישאלך בנך וגו' ואמרת אליו וגו', שהאב מספר לבנו שהוא נוהג לפדות בכור בניו. וביאר שכיון שנקט בלשון עתיד אפדה, ולא לשון הווה אני פודה, צריך לומר שהאב מבטיח לבנו, שכה יעשה ויפדה את בנו בוודאי ולא יעבור, וכיון דאינו ביד האדם לפדות את בנו, דשמא ימות קודם ולא יפדנו, איך מבטיח לומר דודאי יפדנו, אם לא דשורת הדין דאם לא פדאו אביו מחוייב הוא לפדות עצמו, דכיון שכן נמצא שהפדיון הוא על צד וודאי, דאף אם ימות האב יפדה בנו את עצמו, ויחשב כאילו האב עצמו קיים מצות הפדיון.

הבבלי והמכילתא הלוקים בגדר חיוב הבן

ולפי זה יש לתרץ קושיית הרי"ט אלגזי, מדוע לא דורש תנא דברייתא בגמרא מהפסוק וכל בכור בני אפדה, שדרש ממנו תנא דמכילתא. דתנאי דמכילתא סבירא להו דכשהבן פודה עצמו הוא המשך של מצות האב, וממילא יכולים גם בית דין ושליח לפדות דמצוה אחת היא. אבל תנא דגמרא

שיעורי הדף היומי בביהמ"ד הגדול "היכל אברהם צבי"

לפנות בוקר ע"י הגר"י ווייס שליט"א:
 בימים א-ו בין השעות 6:00-7:00
 לפנות ערב - ע"י הגר"ג הנפלינג שליט"א:
 בימים א-ה ובשבת שעה ורבע לפני זמן הרה"נ
 בערב - ע"י הגר"צ גריינמן שליט"א:
 בימים א-ה בין השעות 8.15-7.15. ביום ו' בשעה 4.00, בש"ק בשעה 5.00

בית ההוראה "נוה אחיעזר"

בנשיאות מרן גאב"ד נוה אחיעזר שליט"א
 רח' נחשוני 7, בחצר ביהמ"ד "היכל אברהם צבי"
 טל' 03-6747754 סל' 052-7625793

שעות קבלת קהל

בוקר: 8:15 - 8:45 אחה"צ: מוזמן הרה"נ במשך שעה